

IV MONITORING RADA REGULATORNIH TELA, DRŽAVNIH ORGANA I KOLEKTIVNIH ORGANIZACIJA ZA ZAŠTITU AUTORSKOG I SRODNIH PRAVA

REGULATORNA TELA

1. REPUBLIČKA RADIODIFUZNA AGENCIJA (RRA)

Nakon ostavke Borisa Labudovića, dosadašnjeg predsednika Upravnog odbora RTV, RRA je raspisala javni poziv za predlaganje kandidata za njegovo upražnjeno mesto. Oglas je objavljen 25. oktobra 2011. godine, u dnevnim listovima „Politika“ i „Dnevnik“. Podsetimo, Zakon o radiodifuziji predviđa da za članove upravnog odbora Radiodifuzne ustanove Vojvodine, RRA imenuje lica koja žive i rade na području Vojvodine, a koja ispunjavaju i opšte uslove za članstvo u ovom telu, što podrazumeva da kandidati treba da budu novinari, odnosno afirmisani stručnjaci za medije, menadžment, pravo i finansije, ili druge ugledne ličnosti. Članovi Upravnog odbora ne mogu biti narodni poslanici, poslanici u skupštini autonomne pokrajine, članovi Saveta RRA, članovi Vlade, odnosno organa izvršne vlasti autonomne pokrajine, niti imenovana ili postavljena lica u Vladi, organu izvršne vlasti autonomne pokrajine ili republičkim, odnosno pokrajinskim organima, kao ni funkcioneri političkih stranaka.

2. REPUBLIČKA AGENCIJA ZA ELEKTRONSKE KOMUNIKACIJE (RATEL)

RATEL je 18. oktobra objavio ažuriranu listu radio i TV stanica koje neovlašćeno koriste radio-frekvencijski spektar. Zabeleženo je 50 piratskih emitera, odnosno za 6 manje u odnosu na listu objavljenju mesec dana ranije. Čak 22 od ovih 50 stanica je sa teritorije Vojvodine, dok ih je 13 sa šireg područja Beograda. Međutim, osim slučaja „Radija Boss“ iz Beograda, koji je zatvoren, a njegov vlasnik i zadržan u policiji, pre svega zbog toga što je svojim emitovanjem uzrokovao štetne smetnje kontroli leta i tako ugrožavao bezbednost vazdušnog saobraćaja, u periodu na koji se ovaj izveštaj odnosi nisu zabeleženi drugi slučajevi zatvaranja piratskih stanica.

3. SAVET ZA ŠTAMPU

Komisija za žalbe Saveta za štampu, prvog nezavisnog samoregulatornog tela za štampane medije u

Srbiji, nakon što je počela da prima žalbe 15. septembra, donela je tokom oktobra i prve dve odluke.

Tako je usvojena žalba podneta protiv dnevnog lista „Press“, a podneta povodom objavljivanja teksta, pod naslovom „Lekar mučio ženu i njenog ljubavnika“, u štampanom izdanju od 9. septembra ove godine. Žalbom se tvrdilo da je tim člankom, ženi koja je preživela nasilje, učinjena dodatna šteta, iznošenjem neproverenih informacija i objavljivanjem ličnih podataka koji mogu doprineti identifikaciji identiteta žrtve, kao i informacija koje nisu relevantne za nasilje koje je nad njom učinjeno. U žalbi se tvrdi da se u članku, između ostalog, navode neprikladni opisi situacija koji mogu da navedu čitaoca na opravdavanje nasilja, npr: „Zatekao je ljubavnike “na delu” i to ga je žestoko razbesnelo“ i slično. Komisija za žalbe Saveta za štampu našla je da je žalba osnovana, odnosno da su spornim tekstom prekršene odredbe odeljka VI, tačke 1, 2. i 3. Kodeksa novinara Srbije, a dnevni list „Press“ obavezan je da ovu odluku objavi. Članovi Komisije za žalbe ocenili su da su objavljenim tekstom povređena prava oštećene, odnosno da nije poštovano njeno pravo na privatnost u smislu odredbi odeljka VI Kodeksa novinara Srbije. Takođe je ocenjeno da tekst obiluje nepotrebnim senzacionalističkim detaljima, a čija je tačnost i proverljivost takođe problematična, pošto se autori teksta pozivaju samo na izjavu anonimnog „sagovornika upoznatog sa celom dramom“. Druga odluka je doneta po žalbi bivšeg ministra zdravlja, Tomice Milosavljevića, a povodom teksta pod naslovom „Vlast štiti bivšeg ministra“, objavljenog u nedeljniku „NIN“ 13. oktobra. Po mišljenju Milosavljevića, u tekstu je izneto više neistina, te se u njemu uvredljivo insinuiira njegova krivica u vezi sa aktivnostima tokom pandemije AH1N1 virusa 2009/2010 godine, a posebno tokom nabavke pandemijske vakcine. Komisija za žalbe Saveta za štampu odbila je ovu žalbu, našavši da u tekstu nisu prekršene odredbe Kodeksa novinara Srbije. Članovi Komisije ocenili su da se članak novinarke Katarine Preradović odnosi na aferu „vakcina“ koja se dogodila u vreme ministarskog mandata podnosioca žalbe – prof. dr Tomice Milosavljevića, te da se tiče njegove ličnosti kao političara. Komisija je našla da informacije o političarima i drugim nosiocima javnih funkcija ne podležu ograničenjima koja važe za informacije o privatnim licima, odnosno da su prava političara u domenu javnog informisanja sužena, srazmerno opravdanom interesu javnosti da zna kako se poverene funkcije vlasti ostvaruju. Komisija se u tom smislu poziva, kako na Zakon o javnom informisanju, tako i na Kodeks novinara Srbije, ali i na odgovarajuće evropske standarde, odnosno praksu Evropskog suda za ljudska prava u primeni člana 10. Evropske konvencije. Komisija takođe primećuje da je podnosilac žalbe bio u prilici da se izjasni o temi članka, jer ga je, u skladu sa zahtevima novinarske pažnje, novinarka kontaktirala pre objavljivanja teksta, ali da on sam tu mogućnost nije iskoristio.

Članovi Kodeksa novinara Srbije na koje se poziva odluka doneta protiv dnevnog lista „Press“, obavezuju novinare da poštuju privatnost, dostojanstvo i integritet ljudi o kojima pišu, da izbegavaju spekulacije i prenošenje nedovoljno proverljivih stavova u izveštavanju o nesrećama i tragedijama u kojima ima stradalih ili su teško pogođeni materijalni i drugi interesi građana, kao i da u izveštavanju o događajima koji uključuju lični bol i šok, svoja pitanja prilagode tako da odražavaju duh saosećanja i diskrecije. Stiče se utisak da struka može da bude zadovoljna prvim odlukama Komisije za žalbu. Ono što je posebno interesantno jeste i da imamo u izgledu situaciju u kojoj će, o istoj stvari o kojoj je odlučivala Komisija za žalbe Saveta za štampu, odlučivati i redovni sud u postupku po krivičnoj tužbi. Naime, bivši ministar zdravlja, Tomica Milosavljević, već u svojoj žalbi Komisiji, najavljuje da će pored žalbe Komisiji, podneti i tužbu sudu. Način na koji će sud u eventualnom krivičnom postupku tretirati odluku Komisije za žalbe, kao i odluka koju će u tom postupku doneti, ako bi potvrdila odluku Komisije, mogla bi da doprinese jačanju autoriteta Komisije za žalbu, te u krajnjoj liniji i smanjenju broja sudskih postupaka kojima su štampani mediji i njihovi novinari izloženi.

DRŽAVNI ORGANI

4. MINISTARSTVO KULTURE, INFORMISANJA I INFORMACIONOG DRUŠTVA

Nakon usvajanja Medijske strategije 28. septembra, te njenog objavljivanja u Službenom glasniku 7. oktobra, i dalje nema nikakvih naznaka o tome kada bi ona mogla da počne da se primenjuje. Država je Strategijom sebi dala prilično komotne rokove, tako da je aktivnosti već u prvom mesecu po donošenju Strategije možda bilo nerealno očekivati, ali ono što se da primetiti je da se ni po pitanju koje, u skladu sa Akcionim planom uz Medijsku strategiju, prvo dolazi na red, a to je pitanje primene Zakona o kontroli državne pomoći u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, predviđenom već od 1. januara naredne godine, i dalje niko iz Ministarstva kulture, informisanja i informacionog društva i drugih nadležnih ministarstava ne izjašnjava. Ovakvo ponašanje samo pojačava dileme oko ove stavke u Akcionom planu koja je, kako se veruje, bio ključni ustupak predstavnicima medijske zajednice koji je presudio da tekst Strategije na kraju ipak, kako tako, prihvate, uz jedinu rezervu koja se ticala ideje o regionalnim javnim servisima. Naime, predstavnicima medijske zajednice predstavljeno je da se na ovaj način zapravo definitivno menja model finansiranja medija u Srbiji, odnosno da će neposredno budžetsko finansiranje državnih medija već od 1. januara iduće godine biti tretirano kao nedozvoljena državna pomoć. Sada, međutim, i Ministarstvo kulture, informisanja i informacionog društva, i Ministarstvo finansija i

Komisija za kontrolu državne pomoći čuje i ne vidi se da se bilo ko priprema da od naredne godine bilo šta u modelu finansiranja medija promeni. O čemu je zapravo reč, tj. šta podrazumeva primena Zakona o kontroli državne pomoći i kakve su obaveze u primeni tog zakona po Sporazumu o stabilizaciji i pridruživanju? Zakonom o kontroli državne pomoći, zabranjena je u bilo kom obliku dodeljena državna pomoć, ako narušava ili pretila da naruši konkurenciju na tržištu, osim kada je samim Zakonom drugačije predviđeno. Izuzetno, dozvoljeno je dodeliti državnu pomoć koja je socijalnog karaktera, a dodeljuje se individualnim potrošačima bez diskriminacije u odnosu na poreklo robe, odnosno proizvoda, koji čine konkretnu pomoć, kao i pomoć koja se dodeljuje radi otklanjanja šteta prouzrokovanih prirodnim nepogodama ili drugim vanrednim situacijama. U skladu sa Zakonom, državna pomoć može biti dozvoljena ako se dodeljuje, između ostalog, radi izvođenja određenog projekta od posebnog značaja za Republiku Srbiju. Upravo zbog toga, odnosno da bi otvorila prostor da mediji ipak dobijaju pomoć od države, Medijska strategija insistira na finansiranju projekata i definisanju javnog interesa, drugim rečima, polja u kojima bi medijski projekti mogli biti projekti od posebnog značaja za Republiku Srbiju.

Kada Akcioni plan govori o primeni Zakona o kontroli državne pomoći u skladu sa Sporazumom o stabilizaciji i pridruživanju, on bi mogao misliti na član 74. ovog Sporazuma koji predviđa da će istekom roka od 3 godine nakon stupanja sporazuma na snagu, Srbija primeniti načela koja su utvrđena u Ugovoru o EZ, sa posebnim upućivanjem na član 86. tog ugovora, na javna preduzeća i preduzeća kojima su dodeljena posebna prava. Citirani član 86. zapravo je današnji član 106 Ugovora o funkcionisanju Evropske Unije, kojim se polje primene pravila o kontroli državne pomoći, proširuje i na javna preduzeća, odnosno preduzeća kojima su dodeljena kakva posebna prava. Ono što najviše zabrinjava, jeste činjenica da, u ovom trenutku, postoje različita tumačenja koja se odnose na trenutak u kome citirani rok od 3 godine ističe, odnosno, u kome će eventualno neprimenjivanje propisa o kontroli državne pomoći koju predstavlja i važeći model finansiranja javnih preduzeća, predstavljati i povredu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju, a ne samo propust da se ispoštuje rok predviđen Akcionim planom.